עמותת רגישות לקרינה ישראל

ע.ר. 580630150

לכבוד:

כבוד השר, מר דוד אמסלם

משרד התקשורת

באמצעות מייל:davidam@KNESSET.GOV.IL

<u>הנדון: עמדת עמותת רגישות לקרינה ישראל בתגובה לפוסט שפורסם בעמוד הפייסבוק שלך בנוגע לדור החמישי בסלולר ב-1 באפריל, ובעקבות הצעות להקצאת תדרים ותיקון צו הטלגרף ב-26.3.20</u>

שלום רב,

אנו פונים אליך, כאמור, בתגובה לפוסט שפורסם בעמוד הפייסבוק שלך ומוצג בקישור הבא:

<u>2475544492545767/mkdavidamsalem/posts/https://www.facebook.com</u>

<u>וכמו כן להצעה לתיקון צו הטלגרף האלחוטי.</u>

עמותת 'רגישות לקרינה ישראל' מייצגת קהילה הולכת וגדלה של נפגעי קרינה ורגישים לקרינה בלתי מייננת, ואנו בוועד המנהל ראינו לנכון לפנות אליך עם הדברים על מנת לקדם התנהלות אחראית בסוגיה.

מהי רגישות לקרינה?

רגישים לקרינה סובלים מתסמינים פיזיים בעת חשיפתם לקרינה בלתי מייננת, הנפלטת מציוד חשמלי, סלולרי ואלחוטי ומאנטנות סלולריות אף ברמות שנחשבות נמוכות יחסית לתקני הבטיחות הנהוגים בישראל. חלק מהנפגעים חווים מוגבלות תפקודית קשה ביותר בסביבה העכשווית. רגישות לקרינה אינה מחלה, אלא תגובה פיזיולוגית המלווה בתסמינים וכאב בעקבות חשיפה לקרינה בלתי מיינת, והיא חולפת לרוב לאחר זמן מה בעקבות הימנעות מחשיפה למקורות קרינה. נזק מצטבר לקרינה תורם להתפתחות מחלות אצל רגישים לקרינה.

רגישים לקרינה מצמצמים חשיפה לקרינה בלתי מייננת כדי להימנע מתסמינים קשים ומשתמשים בציוד חוטי ובחיבור קווי. רבים נאלצים לעבור מקום מגורים, או להתאים את ביתם ולהשתמש באמצעי מיגון יקרים לצמצום פלישת קרינה מהסביבה עתירת הקרינה בימינו. ובבתים אלה הם כלואים בבידוד, לא רק בימי קורונה ככל הציבור, אלא בכל ימות השנה.

מאות חברים נמנים על הקהילה בארץ ואנו עונים לפניות רבות מצד אנשים שבריאותם ניזוקה ושחשים תסמינים קלים בעת שימוש במכשירים ניידים. מספרם האמיתי של נפגעי הקרינה באוכלוסייה גבוה הרבה יותר, אולם עקב העדר מודעות ואבחון-חסר של התופעה, אין נתונים על היקף התסמונת בארץ. סקרים שבדקו את שכיחות התופעה ברחבי העולם דיווחו על 3-13.5% מהציבור, אשר חווים תסמינים בעת חשיפה לקרינה.

במספר מדינות בעולם מוכרת הרגישות לקרינה כמוגבלות תפקודית המזכה בפיצויים על אובדן כושר עבודה, סיוע בדיור ובטיפול רפואי הולמים, אבל בישראל אין הכרה בתסמונת ונרמסות זכויות היסוד של ציבור זה.

על אף שרגישים לקרינה מוגבלים מאד בניהול כל תחומי החיים, הם לא מקבלים סיוע רפואי/ שירותי רווחה/ נגישות לתעסוקה ולחינוך הולמים. תפקודם בשוק העבודה ובלימודים נפגעים מאד ואף נהרסים. חלק מגיעים לפת לחם. קהילת הרגישים לקרינה בנויה על תמיכה הדדית – פגועים ומוגבלים מנסים לסייע לפגועים יותר ומחליפים מערכות ממשלתיות, שאינן מסייעות לאזרחים שנפגעו מקרינה סביבתית שגרתית (שאותן ממשלות אישרו) ומציוד אלחוטי מרוחק יחסית, כולל של שכנים ואחרים במוסדות חינוך, במקומות עבודה ובכל מרחב ציבורי, לצד פלישת הקרינה גם למרחב הפרטי (ללא הסכמה).

רוב הנפגעים התאפיינו בהצלחות אקדמיות ותעסוקתיות, שירתו בצבא, הקימו משפחות ותפקדו כאזרחים למופת לפני שנפגעו. רובם אוהבי טכנולוגיה, שנפגעו משימוש שגרתי בציוד סלולרי ואלחוטי, ללא מודעות לנזקי קרינה או לכך שהתקנים לא מגנים על בריאות הציבור.

רבים רואים ברגישים לקרינה "קנריות" (ששימשו כסימן אזהרה במכרות הפחם), שמאפשרות לראות השפעות ביולוגיות של קרינה בלתי מיוננת ונזקים פוטנציאליים לבריאות כלל האוכלוסייה.

נדגיש מספר נקודות חשובות:

1. בישראל פועלות שלוש רשתות סלולריות. בחסות התקנים הגבוהים מוקמים עוד ועוד אתרי שידור. כמות מקורות הקרינה (ציוד אישי וביתי, אנטנות והתקנים שונים) ורמת החשיפה הסביבתית והאישית לקרינה, עולות בהתמדה (למרות גידול במספר האנטנות). כמו כן, תעבורת המידע מכפילה את עצמה מדי שנה ומגמה זו צפויה להתגבר עוד. הקרינה הבלתי מיוננת הינה המזהם הסביבתי שגדל בקצב המהיר ביותר.

2. **תקני החשיפה לקרינה בלתי מיוננת המקובלים בארץ מבוססים על חום - אפקט פיזיקלי ולא השפעות ביולוגיות**. התקנים משרתים את חברות הסלולר, לא מתייחסים לנזקים ביולוגיים המצטברים בהדרגה ולא מגנים על הציבור ובריאותו. מחקרים רבים מצביעים על השפעות שליליות, החל מסרטן, פגיעה בדנ"א ובמחסום דם-מוח, וכלה בירידה בפוריות, כאבי ראש והפרעות שינה, ריכוז וזיכרון.

3. **בשונה מדעות מומחים, רופאים ומדענים רבים בעולם, קיימים בארץ גופים המכחישים השפעות ביולוגיות ונזקים בריאותיים כתוצאה מחשיפה לקרינה בלתי מיוננת**. על גופים אלה נמנים גם משרדי ממשלה וגופים המתיימרים להיות מדעיים ועם ראש פתוח, אך נעולים בקונספציות שגויות ובפרדיגמות מיושנות, תוך הימנעות מבחינת מחקרים עדכניים והתקדמויות בעולם.

4. **דור 5 לא יחליף דורות קודמים, אלא יוסיף** עוד חשיפה לקרינה על מישורי הזמן, התדר ובמרחב. חזון הדור החמישי בסלולר, האינטרנט של הדברים, העיר החכמה ומיזמיצפויים דומים יגדילו את מספר מקורות הקרינה, את מספר האנטנות הסלולריות וההתקנים האלחוטיים במרחב הציבורי והפרטי. למרות שיפורים יחסיים ביעילות הטכנולוגיה ובניגוד לתפיסה לפיה תקטן החשיפה לקרינה (ממכשירים אישיים) - תעבורת מידע אלחוטית וסלולרית, מספר הצרכנים, מקורות הקרינה והאנטנות הסלולריות בקרבת כל אדם בציבור, ימשיכו לגדול. עקב כך תגדל עוד יותר החשיפה האישית והסביבתית של כל הילדים והבוגרים.

5. כל פריסה של תשתית או ציוד אלחוטיים נוספים, בטכנולוגיות וותיקות או חדשות, תהווה פגיעה אנושה בנפגעי הקרינה הבלתי מיוננת. רבים נוספים יפגעו ורגישים לקרינה יוגבלו עוד יותר, כולל שימוש בכלי רכב (עם ציוד אלחוטי) ונסיעות בדרכים עם אנטנות. שהייה בחללי עבודה ולימודים יהפכו בלתי אפשריים. **הגדלת הקרינה במרחב הציבורי (שפולשת למרחב הפרטי ללא הסכמה) תבטל את יכולתם של הרגישים לקרינה לחיות ולתפקד כליל.**

6. העדר הכרה, ליווי וסיוע לרגישים לקרינה במערכות הבריאות, החינוך והרווחה, נוסף על פריסות של תשתיות אלחוטיות וסלולריות הגורמת סבל פיזי ומוגבלות תפקודית קשה, תואמת את ההגדרה בחוק לאכזריות - "גרימת מצוקה גופנית או נפשית ". מדובר ברמיסת זכויות האדם הבסיסיות והפרת חוקי כבוד האדם וחירותו ושוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, כמו גם אמנת האו"ם לאנשים עם מוגבלות משנת 2007. בהתחשב במספר מקרי המוות המוקדם וההתאבדויות בקרב רגישים לקרינה בעולם, מדובר בדיני נפשות.

אנו מבקשים את התייחסותך המהירה (בין היתר לאור ההצעות לתיקוני בזק לצו הטלגרף במסגרת מצב חירום הקורונה בארץ) לנושאים הבאים:

1. אחריות משרד התקשורת לקידום הכרה של מדינת ישראל, על כל משרדיה (בריאות, חינוך, רווחה, תעסוקה, ביטוח לאומי ואחרים) בציבור הרגישים לקרינה בלתי מיוננת בישראל כבעלי מוגבלות תפקודית.

2. פעולת המשרד להגנה על זכויות היסוד של רגישים לקרינה בישראל, לפי חוק כבוד האדם וחירותו. זכויות לביטחון ולבריאות, לפרנסה ולחופש עיסוק, למרחב ולתנועה, לשוויון ולנגישות, לדיור ולפרטיות (ומניעת פלישת קרינה), לחברה ולתרבות, לכבוד ולרמת חיים, ובעיקר זכות לטיפול רפואי ולחינוך הולמים.

3. התייחסות לאוכלוסיית נפגעי הקרינה הבלתי מיוננת בכל החלטה על פריסה חדשה או מחודשת של תשתיות וציוד אלחוטי.

4. שיפור הטכנולוגיות החוטיות-קוויות בישראל, והעדפתן בחוק של טכנולוגיות אלו (חוטיות-קוויות) על פני טכנולוגיות אלחוטיות-סלולריות.

5. התייחסות המשרד להתראות החוקרים על השפעות ביולוגיות של חשיפה לקרינה בלתי מיוננת, כולל קרינת רדיו, ברמות נמוכות בסדרי גודל מהתקן כפי שהוצגו ע״י חוקרים מאוניברסיטאות מובילות בארץ ובעולם <u>בפורום המומחים שהתקיים בפברואר 2020 באונ׳ ת״א</u>.

6. פעולת המשרד לקידום פריסת טכנולוגיות אלחוטיות וסלולריות באמצעות רשת סלולרית אחת, נמוכת קרינה, שתספק שירות נחוץ וחיוני.

7. תקציב המשרד ופעולה לקידום יישום עקרון הזהירות המונעת ביחס לכלל האוכלוסייה, ובהתאם לעקרון אי גרימת נזק בכל הקשור לרגישים לקרינה ונפגעי הקרינה הבלתי מיוננת.

8. תקציב ותוכנית פעולה להעלאת המודעות בציבור לנזקי הקרינה הבלתי מיוננת ולהשפעות הבריאותיות - אזהרה וחינוך לשימוש בטוח.

9. פעולות המשרד לקידום תקני חשיפה לקרינת רדיו הנמוכים פי 10,000 לפחות מהמקובל היום - סף שיצמצם פגיעה בבריאות הציבור, יקל על רגישים לקרינה ויאפשר פריסה של רשת סלולרית נמוכת קרינה ויעילה יותר מהקיימת (מבחינת חשיפה לקרינה מבחינה אנרגטית). סף נמוך משמעותית מהסף היום נתמך על ידי:

- החלטת וועדת הפנים והגנת הסביבה בכנסת (מאי 2011) לקביעת סף נמוך של 1 מיקרו וואט לסמ"ר לפי המלצת המהנדס רם דישון.
- דברי פרופ' סיגל סדצקי (מומחית אפידמיולוגיה, קרינה וסרטן וראש שירותי בריאות הציבור) לגבי תקני קרינה בתדרי רדיו מבוססי האפקט התרמי ונעדרי כל משמעות בריאותית, בוועדת הכנסת (יולי 2000).
- דברי פרופ' סטיליאן גלברג (ראש אגף מניעת רעש וקרינה במשרד להגנת הסביבה) בוועדת החינוך בכנסת (פברואר 2014) כי הסף נקבע כסף אקוטי מחימום ולא מבוסס על אפקטים אחרים.

10. התחייבות לבצע את כל המצוין לעיל עוד לפני אישור או פריסה של כל טכנולוגיה אלחוטית או סלולרית חדשה וכן לפני עיבוי של כל טכנולוגיה אלחוטית וסלולרית קיימת.

פריסת טכנולוגיה ו/או רשתות סלולריות ו/או אלחוטית, ללא התייחסות לאחריותך לרווחת הציבור, תביא לפגיעה באזרחים נוספים, לגידול קהילת הרגישים לקרינה, לנזק משמעותי לכוח העבודה, לנטל נוסף על מערכת הבריאות ולפגיעה בתפקוד כלכלי וחברתי כולל.

לסיום, ובהתייחסות ישירה לפוסט שפרסמת, ובו אתה מביע צער על כך שברשתות החברתיות מופץ מידע בלתי מבוסס ומטעה לגבי טכנולוגית דור 5 ונושאים נוספים; אכן, דור 5 טרם נפרס ועדיין לא הסתיים המכרז להפעלתו.

עמותת 'רגישות לקרינה ישראל' נאבקת בשמועות הלא מבוססות ובמיתוסים סביב דור 5, אבל לצערנו, אתה ויועציך, מגביהים לב (שלא לומר מקשים לב) ולא מבינים את הסיבה האמיתית להתפשטות שמועות לא מבוססות אלו (שחלקן הזויות).

למרבה הצער, אתה ויועציך שוכחים כי קשה מאד להבין את הצדדים הטכניים של התשתיות האלחוטיות והסלולריות, ריבוי התדרים והתקנים, שנכתבים בשפה מקצועית. רוב הציבור אינו מסוגל להבין זאת. אבל הוא בהחלט מבין שיש לקרינה הגוברת בסביבת החיים השפעות ביולוגיות ונזקים בריאותיים והוא אומר "די! עד פה!"

רוב הציבור משתמש בשם קוד "דור 5" כדי להביע התנגדות להוספת מקורות קרינה והתקנים אלחוטיים.
שם הקוד "דור 5" מבטא חששות מנזקי הקרינה הבלתי מיוננת, שהולכת ומתגברת מדי יום במרחב הציבורי (ופולשת למרחב הפרטי).
במקום לדחות ולבטל את טעויות הציבור ההדיוט, פיתחו את ליבכם והקשיבו לזעקתו.

במקום לרוץ "להרגיע" (או ללעוג לשמועות), לימדו את הנושא והקשיבו לרחשי הלב. פיקחו עיניים וראו כי הציבור לא רוצה להגדיל עוד את הקרינה אליה הוא נחשף - בין אם בעיבוי והרחבת טכנולוגיות ישנות ובין אם בהוספת טכנולוגיות חדשות. הבינו מה שרואה הציבור - הנפגעים רבים כבר היום ועוד ילכו ויתרבו.

הציבור זועק "דור 5" כשם קוד, שמשמעותו "מנהיגי ציבור, הגיע הזמן למלא את תפקידכם ולשמור עלינו. אתם שמבינים בצדדים הטכנולוגיים ובתקנים מורכבים, אתם שעסוקים בפלפולים משפטיים, בבקשה הקשיבו למדענים ולמומחים הרבים שמזהירים בעולם ובארץ מהסכנות. האזינו לרופאים הרבים שמצביעים על הנזקים הבריאותיים והתפקודיים שכבר אירעו מדורות קודמים בסלולר ומציוד אלחוטי. עקבו אחר המתרחש בעולם במדינות הרבות בהן עצרו פריסת טכנולוגיות אלחוטיות נוספות עד שתיבדק בטיחותן, התעמקו במחקרים עדכניים ועצרו את הדהרה העיוורת אחר טכנולוגיות שבטיחותן מוטלת בספק".

אנא אשר קבלת מכתב זה עם קבלתו במייל חוזר.
כמו כן, נבקש את התייחסותך המעמיקה במהרה, עד סוף חודש אפריל וטרם אישור התיקון לצו הטלגרף.

בברכת בריאות וחג שמח,
ועד מנהל – עמותת "רגישות לקרינה ישראל";

העתקים:

מר זאב אלקין ,השר להגנת הסביבה

מר יעקב ליצמן, שר הבריאות

מר אופיר אקוניס, שר המדע הטכנולוגיה והחלל

מר גלעד ארדן, השר לביטחון פנים

ח"כ מר רם בן ברק

ח"כ הגברת תמר זנברג

ח"כ מר יעקב מרגי

ח"כ מר יואב קיש

ח"כ מר יולי אדלשטיין

מר נתי כהן, מנכ"ל משרד התקשורת

מר שי באב"ד, מנכל משרד האוצר

ח"כ לשעבר הגברת יעל גרמן

פרופ' סטיליאן גלברג, ראש תחום רעש וקרינה, המשרד להגנת הסביבה

פרופ' סיגל סדצקי, ראש שירותי בריאות הציבור

מר גיל כהן, הגנת הסביבה

פניות הציבור נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

תנוד"ע

נספח - מלל הפוסט

עמותת רגישות לקרינה ישראל

ע.ר. 580630150

דוד אמסלם David Amsalem

April 1 at 6:50 PM ·

לצערי הרב, בימים האחרונים ניכרת מגמה ברשתות החברתיות של הצפת מידע מגמתי, בלתי מבוסס ומטעה לגבי טכנולוגית דור 5 ונושאים נוספים.

לאור זאת ביקשתי ממשרד התקשורת לשתף אתכם בנתונים ובמידע בנושא דור 5 על מנת להרגיע את חששות הציבור ולחשוף אותו לאמת, רק לאמת ולכל האמת.

ראשית והכי חשוב לי להדגיש -

אין קשר בין טכנולוגית דור 5 להתפרצות נגיף הקורונה - מדובר ב"פייק ניוז" הזוי ומוחלט.

כמו כן משרד התקשורת פועל במרץ רב לפירסום מכרז תדרים לדור 5, ההליך המכרזי טרם הסתיים והמשרד לא העניק רישיונות לשירותי דור 5 -

מכאן שכרגע אין פריסה של דור 5 בארץ.

מידע נוסף בנושא טכנולוגיית דור 5:

1. טכנולוגית דור 5 תוביל את מדינת ישראל לחזית הטכנולוגיה העולמית לצד המדינות המתקדמות בעולם.
2. טכנולוגית דור 5 יעילה יותר ומאפשרת העברת מידע בקצב גבוה יותר ובכך מקטינה את משך השידור.
3. משדרי דור 5 יביאו לקיצור משך החשיפה לקרינה בלתי מיוננת ולהפחתת עוצמות השידור.
4. הטמעת טכנולוגית דור 5 תעשה על בסיס אתרים קיימים וכן באתרי שידור חדשים.
5. הגדלת מספר המשדרים מפחיתה את החשיפה לשידור מהמכשיר האישי, אשר "מתאמץ" פחות ליצירת קשר עם מקור השידור.
6. כניסת טכנולוגית דור 5 ופרישתה המלאה תאפשר שידור בעוצמה נמוכה יותר של האתרים ושל מכשירי הטלפון שבידי המנוי.
7. המשרד להגנת הסביבה קובע את ההספקים המרביים של מוקדי השידור כך שרמות החשיפה לקרינה יהיו נמוכות לפחות פי 10 מספי החשיפה לקרינה שהוגדרו על ידי ארגון הבריאות (WHO) כבלתי מזיקים לכלל האוכלוסיה.
8. משרדי התקשורת, הבריאות והגנת הסביבה, פועלים לקדם שיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות על מנת לאפשר לציבור בישראל להנות מתשתיות תקשורת מתקדמות, תוך דאגה בלתי מתפשרת לשלום הציבור ובריאותו.
9. במסגרת ההערכות לדור 5 בוחנים המשרדים השונים את כלל ההשלכות ועוקבים אחר מחקרים רלוונטיים בנושא בארץ ובעולם וכן להנחיות ארגון הבריאות העולמי בנושא זה.

למידע נוסף:

- https://www.gov.il/he/departments/general/09072019_01
- https://www.gov.il/he/Departments/General/08032020

מכון דוידסון – הזרוע החינוכית של מכון ויצמן למדע:

- https://davidson.weizmann.ac.il/.../%D7%94%D7%90%D7%9D-%D7%98...

שאלות ותשובות

מה הסטטוס של דור 5 בישראל?

ביולי 2019 התפרסם מכרז דור 5 לקידום פריסת טכנולוגית דור 5 במדינת ישראל, בראיית המשרד, פרישת תשתיות דור 5 תקדם את מדינת ישראל לחזית הטכנולוגיה יחד עם המדינות המתקדמות בעולם. עם זאת, מועד הגשת ההצעות המשותפות של החברות במסגרת המכרז שפורסם נדחה בשל המצב המיוחד לאפריל.

מידע נוסף ניתן למצוא בקישור הבא: https://www.gov.il/he/Departments/General/08032020

מהם גלים מילימטרים?

1. הכוונה בגלים מילימטרים לטכנולוגיה אלחוטית המשדרת וקולטת גלים אלקטרומגנטיים באורכי גל שנמדדים במילימטרים של 1÷10 מילימטר ומכאן שמו, תחום זה ידוע בשמות הלועזיים: millimeter wave , MMW , mmW.
2. תחום זה מאופיין בטכנולוגיה המאפשרת העברת קצבי מידע גבוהים מאוד של Gbps אחדים ועד עשרות למרחקים קצרים מאות מטרים ועד ק"מ בודדים.
3. טכנולוגיה זו מאפשרת לקבל תשתית גישה רחבת פס לאינטרנט וליישומים נוספים בתשתית אלחוטית כפתרון משלים לתשתית אופטית .
4. טכנולוגיה זו נמצאת בשימוש מסחרי ברוב מדינות העולם המתקדם ותוקננה ואושרה לשימוש על ידי ארגון התקשורת האירופאי CEPT, על ידי ה FCC -בארה"ב, על ידי הרגולטור הבריטי OFCOM וביפן, באוסטרליה ומדינות נוספות. בארץ תחום E- Band נמצא בשימוש מסחרי לבעלי רישיונות המשרד לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים) התשמ"ב- 1982.
5. טכנולוגיה זו תיפרס בקרוב במקומות חסרי תשתית ותאפשר חיבור של ישובים מרוחקים לתשתית האינטרנט.
6. גם פריסה זו של משדרים בתחום זה עוברים תהליך קפדני ומתן אישורים של הגורמים המוסמכים לרבות המשרד להגנת הסביבה.
7. המכרז שפורסם (דור 5) אינו לתדרים בתחום הגלים המילימטריים.

מקור מידע ומידע נוסף ניתן למצוא
בקישור: https://www.gov.il/.../Draft%20Ministry%20of%20Communications…

מהן ההשלכות בריאותיות של קרינה בלתי מיוננת?
1. כאמור כבר בתחילת הדרך פנה משרד התקשורת למשרדים הרלוונטיים בסוגיות אלו. המשרד להגנת הסביבה ציין כי בהתאם לעקרון הזהירות המונעת ובמטרה למזער ככל הניתן את חשיפת הציבור לקרינה אימץ המשרד ספי חשיפה מחמירים יותר מאשר אלו המומלצים על ידי ארגון הבריאות העולמי, וכן המשרד מבצע פיקוח שוטף על רמות החשיפה למקורות קרינה ושם לו ליעד לשמור על רמת עלייה של פחות מ- 10% לשנה ברמת הקרינה.
2. עוד עולה מהתייחסות המשרד להגנת הסביבה כי השימוש בטכנולוגיית הדור החמישי דווקא צפוי להביא להפחתת החשיפה לקרינה, כיוון שטכנולוגיה זו יעילה יותר מהדורות הקודמים בשימוש של הספקי השידור. בנוסף, כניסת טכנולוגיית הדור החמישי ופרישתה המלאה בעתיד תאפשר חשיפה שוויונית הרבה יותר לקרינה בשל הדרישה לפרישה צפופה יותר של מוקדי שידור.
3. משרד הבריאות הדגיש בהתייחסותו את היתרונות הגלומים בשימוש בטכנולוגית הדור החמישי בהיבטים בריאותיים, כגון סיוע למטופלים בזמן אמת באמצעות מערכות חישה מתקדמות, סיוע לבעלי מוגבלויות, חולים כרוניים וקשישים לנהל חיים עצמאיים באמצעות שימוש באביזרי רפואה חכמה.
4. המלצת משרד הבריאות הייתה שלצד קיומו של המכרז וההתפתחות הטכנולוגית בעקבותיו, המשרד להגנת הסביבה יפקח אחר רמות החשיפה, לרבות בחינה של מתארי הפרישות השונות של ריבוי מקורות הקרינה)אתרים סלולריים בגדלים שונים(בשלבים שונים לאורך ציר הזמן, תוך התייחסות לרמות חשיפה ב -" Hot Spots " ובשילוב נתוני ההספקים וכיווניות האנטנות) בשקלול יישום טכנולוגיית הטיית אלומות(תוך התאמתן לעיקרון הזהירות המונעת.
5. בנוסף המליץ משרד הבריאות על הקמת ועדה בינמשרדית שתכלול את הנציגים הרלוונטיים בתחום, לרבות נציג בריאות, שתבחן תקופתית, בין היתר, את התקנים והסטנדרטים הקיימים ביישום הטכנולוגיה, ותפעל במידת הצורך לעדכונם, ככל שהידע יצטבר.
6. הגורמים הרלוונטיים במשרד התקשורת למדו את ההמלצות של הגורמים המקצועיים כפי שהובאו במענים ויפעלו ככל שיידרש זאת במטרה להבטיח פרישת תשתיות מתקדמות וכניסה של טכנולוגית הדור החמישי לישראל תוך שמירה על בריאות הציבור, בהתאם לרגולציה שתיקבע ע"י הגורמים המוסמכים.

למידע נוסף:
- https://www.gov.il/he/departments/general/09072019_01
- https://www.tnuda.org.il/
- https://www.youtube.com/watch?v=twugeVQexf8&t=56s

מהי תכנית "העיר החכמה"?
משרד התקשורת אינו מוקד ידע לנושא זה, אך התהליכים אותם מקדם המשרד וביתר שאת בשנתיים האחרונות, מתווה הסיבים ומכרז דור 5, מהווים את התשתית המתקדמת החיונית שעל גביהן תשולבנה הטכנולוגיות העתידיות כדוגמאת תחבורה אוטונומית, MASSIVE IOT ויישומי "ערים חכמות".

לקבלת מידע נוסף מומלץ לצפות בסרטון הבא:
- https://www.youtube.com/watch?v=_6Ss_sRc08Q

האם ישנה פרישה של דור 5 בישראל? מתי תתבצע הפרישה?
כיום לא מתבצעת פרישה של משדרי דור 5 - המכרז להקצאת תדרי דור 5 טרם הסתיים. המשרד לא חילק רישיונות ותדרים ולא אישר פרישה.
להערכת המשרד סיום מכרז התדרים ותחילת פרישת תשתיות דור 5 על ידי בעלי הרישיון יקרה לקראת סוף 2020.